

Főoldal > ... > Jogi Lépések Indítása > Közvetítés (mediáció) > Közvetítés Az Uniós Tagállamokban > Poland

Közvetítés az uniós tagállamokban

Tartalomszolgáltató:

Lengyelország

Lengyelország

A bírósági út helyett próbáljuk meg a jogvitákat közvetítés segítségével megoldani. A közvetítés egy alternatív vitarendezési megoldási forma, amely során a felek közvetítő segítségével kívánnak megállapodni egymással. Lengyelországban mind a kormány, mind pedig a jogászok tisztában vannak a közvetítés előnyeivel.

Kihez kell fordulni?

2010-ben az Igazságügyi Minisztérium létrehozott egy, a közvetítési ügyekért felelős részleget, amely jelenleg a Nemzetközi Együttműködési és Emberi Jogi Főosztály Bűncselekmények sértettjei és a közvetítés előmozdításáért felelős osztályán belül működik. A közvetítéssel kapcsolatos tevékenységekről a háttérinformációk az [Igazságügyi Minisztérium \(Ministerstwo Sprawiedliwości\) weboldalán található](#).

Az elmúlt években az Igazságügyi Minisztérium kiemelt figyelmet fordított a lengyelországi közvetítés, valamint az alternatív vitarendezés más formáinak fejlesztésével és népszerűsítésével kapcsolatos kérdésekre, valamint arra, hogy hatékonyabbá és az állampolgárok számára hozzáférhetőbbé tegye az igazságszolgáltatást.

2010-ben a Minisztérium kezdeményezésére létrehozták a közvetítői koordinátorok hálózatát. Jelenleg nyolc fellebbviteli bíróságon, valamennyi regionális bíróságon és hat kerületi bíróság területén összesen 120 koordinátor (bírák, pártfog felügyelők és közvetítők) tevékenykedik.

Az igazságügyi miniszter munkáját tanácsal és véleménnyel segíti az Alternatív vitarendezést és konfliktusmegoldást segítő szociális tanács (Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów) (a továbbiakban: alternatív vitarendezési tanács – email: adr_rada@ms.gov.pl), amely jelentős szerepet játszik a közvetítés és a kommunikáció elképzelésének népszerűsítésében a kormányzat, az igazságszolgáltatás és a környezeti közvetítők között.

A tanácsot első alkalommal a 2005. augusztus 1-jei miniszteri rendelet nevezte ki tanácsadó testületnek a miniszter mellé a tágabb értelemben vett alternatív vita- és konfliktusrendezés kérdéseiben. A tanács első megbízatása idején elért eredményekről többek között az alábbi dokumentumok számolnak be:

- [Lengyel közvetítők etikai kódexe \(Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich\)](#) (2008. május).
- [A közvetítők képzési normái \(Standardy Szkolenia Mediatorów\)](#) (2007. október).
- [A közvetítés és a közvetítői eljárás szakmai szabályai \(Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Medacyjnego\)](#) (2006. június).

Az alternatív vitarendezési tanács második megbízatását a 2009. április 3-i (2011. július 1-jei igazságügyi miniszteri rendelettel módosított) igazságügyi miniszteri rendelettel nyerte el. Ezen időszak alatt a tanács által készített legfontosabb dokumentum a következő volt: Változások véghezvitele a rendszerben (Założenia do zmian systemowych) (2012. március).

A tanács jelenleg 23 fős, a tudomány területének képviselőiből és gyakorlott közvetítőkből áll, valamint a lentebb bemutatott civil szervezetek, akadémiai intézmények és kormányzati részlegek is képviseltetik magukat benne.

A tanács hatáskörébe mindenekelőtt a viták alternatív megoldására irányuló országos rendszer szabályainak kidolgozása tartozik, valamint:

- az alternatív vitarendezési rendszer uniós jogi előírásoknak való megfeleltetése,
- a lengyel jogrendszerben egységes közvetítői modell kidolgozása,
- a közvetítői eljárás normáinak fejlesztése,
- az alternatív vitarendezési mechanizmusok mint konfliktuskezelési megoldások előmozdítása az igazságszolgáltatás és az igazságügyi dolgozók, bűnüldöző hatóságok és az állampolgárok körében,
- intézményi környezet megteremtése, ahol az alternatív vitarendezés különféle formái kifejlődhetnek,
- ad hoc projektek felvállalása a lengyelországi közvetítés fejlesztése érdekében.

Számos civil szervezet és magáncég is fontos szerepet játszik a közvetítés népszerűsítésében és belső normáinak kidolgozásában. E szervezetek meghatározták saját képzési követelményeiket, a jövőbeli közvetítőkkel szemben támasztott követelményeket, a közvetítési eljárás módszereit, valamint etikai és a jó szakmai gyakorlatokra vonatkozó szabályokat. Ezek belső szabályok és csak a szervezeti tagsággal rendelkező közvetítőkre vonatkoznak.

A legjelentősebb egyesületek közé a következők tartoznak:

- [A Lengyel Közvetítési Központ \(Polskie Centrum Mediacji\)](#),
- [A Családjogi Közvetítők Egyesülete \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#),
- [A Lengyel Közvetítők Egyesülete \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#),
- [A Lengyelországi „Partners” Közvetítési Központ \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#),
- [A Lengyel Választottbírói Egyesület \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#),
- [Az Alsó-sziléziai Közvetítési Központ \(Dolnośląski Ośrodek Mediacji\)](#).

Ezen túlmenően különböző szakmai szervezetek is intézményesített keretek között népszerűsítik a közvetítést. Ezek közé tartozik:

- [A Legfelsőbb Ügyvédi Tanács Közvetítői Központja \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#).
- [Az Ügyvédek Országos Egyesülete Kereskedelmi Közvetítő Központja \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#).
- Egyes regionális ügyvédi egyesületek közvetítői központjai (Okręgowa Izba Radców Prawnych)
- Egyes regionális közjegyzői tanácsok közvetítői központjai (Okręgowa Rada Notarialna)

Civil szervezeteknek – törvényi kötelezettségeik keretein belül – és egyetemeknek is lehet állandó közvetítőik (*stały mediator*). Ezekről a listákról és központokról a kerületi bíróságok elnökei nyújtanak információt. A kerületi bíróságok elnökei vezetik a büntetőügyekben és a fiatalkorúakkal kapcsolatos ügyekben igénybe vehető közvetítők listáit.

Mely területeken van lehetőség közvetítés igénybevételére és/vagy mely területeken a legelterjedtebb a közvetítés?

Közvetítést többfajta jogvita során lehet igénybe venni. A lengyel jog szerint az alábbi típusú ügyekben vehetünk igénybe közvetítést:

- polgári jogi
- kereskedelmi jogi
- munkajogi
- családjogi
- fiatalkorúakkal kapcsolatos
- büntetőjogi
- igazságszolgáltatási, közigazgatási

A közvetítésről részletes információk találhatóak [az Igazságügyi Minisztérium által készített broszúrákon és tájékoztató füzetekben](#).

A közvetítés igénybevétele manapság a büntető és polgári eljárásokban a legelterjedtebb. 2011–2012 során a

leginkább a családjog és a kereskedelmi jog területén nőtt a közvetítések száma.

Vannak-e külön szabályok e téren?

A közvetítés önkéntes módja a viták és konfliktusok feloldásának, alapja a következők valamelyike lehet:

- Közvetítői egyezség (bíróságon kívüli közvetítés)
- Bírósági határozat közvetítésre felkérésről (bíróság által elrendelt közvetítés).

Ha a felek nem választanak közvetítőt, a bíróság jogosult kinevezni valakit a megfelelő képesítésekkel rendelkező személyek listájáról, hogy résztvegyen az eljárásban. Büntetőügyekben és fiatalkorúakkal kapcsolatos ügyekben a bíróság nevezi ki a közvetítőt.

A közvetítést többek között a polgári eljárásról szóló, a büntető eljárásról szóló, a fiatalkorúakat érintő ügyekben alkalmazandó eljárásról szóló, valamint a perköltségekről szóló törvény is szabályozza. Az egyes ügytípusokra vonatkozó közvetítési eljárást szabályozó alárendelt jogi aktusokat is elfogadták.

A fiatalkorúakra nézve a szabályozás meghatározza a következőket:

- a közvetítői eljárások lefolytatására felhatalmazott intézményekre és személyekre vonatkozó feltételeket;
- a közvetítői eljárások lefolytatására felhatalmazott intézmények és személyek regisztrációját;
- a közvetítők képzését;
- a közvetítők aktákhoz való hozzáféréseinek mértékét és feltételeit,
- a közvetítői eljárás folyamatáról és eredményéről való jelentés formáját és kiterjedését.

A büntetőügyekre vonatkozó szabályozás a következőket tartalmazza:

A közvetítői eljárások lefolytatására felhatalmazott intézményekre és személyekre vonatkozó feltételeket.

- A közvetítői eljárások lefolytatására felhatalmazott intézmények és személyek kinevezését és elbocsátását.
- A közvetítők aktákhoz való hozzáféréseinek mértékét és feltételeit.
- A közvetítői eljárásban követendő módszert és eljárást.

A családjogi ügyekben további előírások vonatkoznak a közvetítők képzettségére és tapasztalataira (pszichológia, tanári képzés, szociológia vagy jog, és gyakorlati készségek a családjogi ügyekben történő közvetítés lebonyolításához).

Végrehajtási szabályok rögzítik a polgári ügyekben eljáró közvetítők díjazását és visszatéríthető költségei (lásd lentebb: Milyen költségekkel jár a közvetítés?)

Tájékoztatás és képzés

A lengyelországi közvetítésről szóló alapinformációk [az Igazságügyi Minisztérium honlapján található meg](#), beleértve többek között a közvetítésre és a nemzetközi közvetítésre vonatkozó jogi eszközök kivonatait, valamint [az alternatív vitarendezési tanács által kidolgozott dokumentumokat és ajánlásokat](#), valamint a közvetítést népszerűsítő poszterek elektronikus változatait is. [A közvetítést népszerűsítő tevékenységekről is naprakész információk találhatóak](#), valamint a Nemzetközi Konfliktus-feloldási Nappal kapcsolatos nemzeti és regionális szinten szervezett tevékenységekről is. A honlap egy helyre gyűjti össze a [más országokról szóló információkat, jogi eszközök fordításait és jó gyakorlatokra példákat](#).

A közvetítési kérdések az általános jogi képzés részei, az ügyészek és bírák képzésében is helyet kapnak, továbbá a bírák és ügyészek képzési programjában is [szerepel a Bírák és ügyészek Nemzeti Iskolája \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\) keretében](#).

Az Igazságügyi Minisztérium által megbízott közvetítői koordinátorok felkészítése a szerepükre különböző területeken zajlott: kommunikáció, csapat menedzsment és közvetítőikkel való együttműködés.

A közvetítők a közvetítői központok, egyetemek és más szervezetek által kínált kurzusok közül választhatnak.

Az Igazságügyi Minisztérium vezeti a közvetítésről a statisztikákat, többek között:

- a bírósági közvetítésre felkérésekről,
- az elért egyezségekről,
- az egyezségek feltételeiről (büntetőügyekben és fiatalkorúakkal kapcsolatos ügyekben),
- a bíróságon kívüli közvetítési eljárások számáról (polgári jogi ügyekben).

A projektalapú tevékenységekkel kapcsolatban 2010–2011 folyamán a közvetítés különböző típusairól és azok gyakorlati használatáról szóló útmutatókat, kiadványokat és szórólapokat terjesztettek a bíróságokon, tartományi rendőr-főkapitányságokon és közvetítői központokban. Televíziós, rádiós és hirdetőtáblás kampány is zajlott a közvetítésről a lakosság tájékoztatása céljából. Az Igazságügyi Minisztérium rendszeresen frissíti és terjeszti az eljárási dokumentumokhoz és poszterekhez kapcsolódó kiadványokat és szórólapokat, amelyek ingyenesen elérhetők a Minisztérium honlapján is.

Lengyelországban öt éve tartják a Nemzetközi Konfliktus-feloldási Napját, és az igazságügyi miniszter nemzeti konferenciát szervez a téma kapcsán. Ezen kívül több tucat kisebb konferencia, esemény, szeminárium és vitarendezvény kerül megszervezésre számos városban regionális és helyi szinten az esemény megünneplése alkalmából.

Milyen költségekkel jár a közvetítés?

A közvetítéssel kapcsolatos információk ingyenesen elérhetők az Igazságügyi Minisztérium honlapján. [Kutatások](#) szerint a közvetítés költséghatékonyabb, mint a bírósági eljárás.

A büntető eljárásokban és fiatalkorúak büntető ügyeiben alkalmazott közvetítés ingyenes, mivel ennek költségeit az állam magára vállalja. Minden más típusú ügyben a közvetítés díja általában a közvetítő és a felek megállapodásától függ. A közvetítő vállalhatja ugyanakkor, hogy pro bono alapon végzi a közvetítést.

Polgári jogi ügyekben a peres felek viselik a költségeket. A peres felek általában – ellenkező megállapodás hiányában – egyenlő arányban viselik a költségeket. A bírósági döntés alapján indult közvetítői eljárás esetében a közvetítő tiszteletdíjának mértéke nem ingatlannal kapcsolatos viták esetén 60 PLN (körülbelül 15 EUR) az első közvetítői ülésre, és 25 PLN (körülbelül 6 EUR) minden azt követő ülésre. Ha az eljárás ingatlannal kapcsolatos, a közvetítő tiszteletdíja a vita tárgyát képező ingatlan értékének 1%-a (nem kevesebb, mint 30 PLN (körülbelül 7,5 EUR) és nem több, mint 1000 PLN (körülbelül 250 EUR). A közvetítő jogosult költségei megtérítésére is (például a levelezés, a telefon és a helyiség bérlés költségeinek fedezésére). A költségekre az ÁFA-t rá kell számolni.

Ha a közvetítés eredményeként megállapodás születik, a bírósági költségek 75%-át visszatérítik annak a félnek, aki a bírósághoz fordult. Bontóperes és különválási ügyekben a költségek 100%-át visszatérítik.

Bíróságon kívüli közvetítés esetén a közvetítő tiszteletdíja és a költségei megtérítése a közvetítő központ számításai szerint alakul vagy a felek a mediáció megkezdése előtt megállapodnak róluk a közvetítővel. A felek akkor sem mentesülnek a közvetítő költségeinek megtérítése alól, ha a bírósági költségei megtérítése alól mentességet kapnak. A közvetítő mindkét típusú (bírósági és bíróságon kívüli) közvetítés esetén lemondhat a tiszteletdíjáról.

Végrehajtható-e a közvetítés eredményeként létrejött megállapodás?

Polgári jogi ügyekben ha a peres felek megállapodásra jutottak, az egyezséget csatolják a jegyzőkönyvhöz. A közvetítő tájékoztatja a feleket arról, hogy az egyezés aláírásával hozzájárulnak ahhoz, hogy azt a bíróságnak jóváhagyás végett benyújtsák. A közvetítő az egyezséget és a jegyzőkönyvet benyújtja a bíróságnak, a jegyzőkönyv másolatát pedig megküldi a feleknek. A bíróság azonnal folytatja az eljárást, hogy jóváhagyja vagy végrehajthatónak nyilvánítja a közvetítői egyezséget. A bíróság részben vagy egészben elutasítja az egyezés jóváhagyását vagy nem nyilvánítja azt végrehajthatónak, ha az egyezés jogszabályba vagy jóerkölcsbe ütközik, célja a törvény megkerülése, zavaros, vagy az alkalmazott jogos érdekével ellentétes ellentmondásokat tartalmaz. A bíróság által jóváhagyott és végrehajthatónak nyilvánított közvetítői egyezés a bírósági egyezséggel azonos hatályú és végrehajtható.

A családjogi ügyekben létrejött egyezésre sor kerülhet a házastársak kibékülése kapcsán, meghatározhatja a különválás feltéteit, tisztázhatja a szülői felügyeleti vagy a gyermekkel való kapcsolattartási kérdéseket, a

tartást és gyerektartást, valamint ingatlannal és lakhatással kapcsolatos kérdéseket. A szülők vagy házastársak különválása után az olyan kérdésekről is születhet egyezség, mint például az útlevél kérelmezése, a gyermek oktatásáról való döntés, más családtagokkal való kapcsolattartás és a gyermek nevében lévő ingatlan kezelése.

Polgári jogi ügyekben a közvetítői eljárás megindulása megszakítja az elévüli időt.

A büntetőügyekben és fiatalkorúakkal kapcsolatos ügyekben a közvetítői eljárás során elért egyezség nem helyettesíti a bírósági ítéletet és nem kötelező a bíróságra nézve, de a bíróságnak figyelembe kell vennie az eljárás végén a döntés tartalmát. Az egyezségben foglalt feltételek lehetnek például: hivatalos bocsánatkérés, anyagi és nem anyagi károkért való felelősségvállalás, közösségi szolgálat, a veszteséget elszenvedett fél felé kötelezettségvállalás, a társadalom felé kötelezettségvállalás és így tovább.

Last update: 16/09/2024

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.